

Utbildningsplan för Ericastiftelsens uppdragsutbildning i Child–Parent Psychotherapy (CPP) – 20 hp

Nivå: Avancerad

CPP är en behandlingsmetod för barn 0–6 år som har upplevt åtminstone en traumatisk händelse (till exempel våld i olika former, sexuella övergrepp, allvarliga olyckor och/eller traumatisk förlust) och som ger uttryck för psykisk ohälsa, anknytningsstörning, svårigheter i socialt samspel och beteendeproblem inklusive PTSD. Behandlingsmetoden utgår från anknytningsteori, psykodynamisk utvecklingspsykologi, traumateori och teorier om social inlärning och kognitiv beteendeteori. Behandlingssessioner hålls med barnet och dess primära omsorgsperson(er) gemensamt. Målet med CPP är att stärka relationen mellan barnet och dess omsorgspersoner med syfte att reparera barnets upplevelse av trygghet, anknytning och reglering samt att utveckla barnets kognitiva, sociala och beteendemässiga funktionsnivå. Behandlingen fokuserar också på faktorer i kontexten så som kulturella normer, socioekonomiska och migrationsrelaterade påfrestningar.

Omfattningen av antalet CPP-sessioner och strukturen för dem anpassas till typen av trauma som barnet upplevt, barnets ålder och utvecklingsnivå samt det bedömda behandlingsbehovet. Frekvensen är vanligen ett tillfälle per vecka om en timme under ca två terminers tid. Behandlingen kan ske i hemmet eller på klinik/mottagning. Att stödja omsorgspersonens förmåga att förstå barnets fungerande och utveckling med utgångspunkt i traumatiska påfrestningar och att genom lek och liknande uttrycksformer utveckla kommunikationen mellan barn och vuxen ingår i behandlingsmetoden. Fokus i behandlingen är också barnets och omsorgspersonens maladaptiva representationer av sig själva och varandra liksom samspel och beteenden som stör barnets psykiska välmående. Barnet och omsorgspersonen guidas i behandlingen i att skapa ett gemensamt narrativ om traumatiska händelser, att identifiera "trauma –triggers" som orsakar dysreglerade beteenden och affekter, samt förbättra förmåga till dyadisk affektreglering. Omsorgspersoners egna traumatiska påfrestningar, som påverkar samspelet med barnet, fokuseras också i CPP.

Ericastiftelsen

Behandling, utbildning och forskning

Krav på förkunskaper och andra villkor

Önskvärd förkunskapsnivå till kursen är akademisk yrkes- eller kandidatexamen inom hälso- och sjukvård, socionomexamen eller motsvarande om minst 210 hp. Önskvärt är också grundläggande utbildning i psykoterapi eller motsvarande. Utbildningen vänder sig till yrkesverksamma inom Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och andra relevanta delar av hälso- och sjukvården samt socialtjänstverksamheter innehållande behandling. För att tillgodogöra sig utbildningen är det av vikt att ha erfarenhet av behandlingsarbete med barn och deras närstående, gärna med fokus på traumatisering. Tillgång till behandlingsärenden (barn 0–5 år) och gängse handledning i behandlingsarbete under utbildningen är en förutsättning.

Kursens nivå

Avancerad nivå.

Antal högskolepoäng

20 hp

Betygsskala

Godkänd/Ej godkänd.

Lärandemål

Efter kursens genomförande ska kursdeltagaren kunna:

- Definiera och beskriva grundläggande delar inom psykotraumatologin med fördjupat fokus på barn.
- Beskriva och bedöma uttryck för traumatisering hos barn.
- Behärska relevant diagnostik, såsom PTSD, och vanligt förekommande komorbiditet.
- Beskriva och bedöma hur trauman inverkar på anknytningsrelationer, barns utveckling och förmåga till reglering.
- Bedöma omsorgspersoners PTSD-symtom och övriga generella symtom.
- Bedöma omsorgspersoners föräldraförmåga och samspel mellan barnet och omsorgspersonen.
- Visa förmåga att på ett självständigt sätt integrera teori och praktisk tillämpning och genomföra bedömning och behandling enligt CPP.

Innehåll och Undervisningsformer

Ericastiftelsen

Behandling, utbildning och forskning

- A. Teoretisk undervisning i form av föreläsningar, seminarier och gruppdiskussioner på Ericastiftelsen
- B. Undervisande metodkonsultation på internet (32 – 35 web-baserade tillfällen beroende av gruppstorlek) samt vid utbildningstillfälle 2 och 3.
- C. Litteraturstudier.
Utbildningen är en uppdragsutbildning upplagd som deltidsstudier under fyra terminer. De delar i utbildningen som sker i föreläsnings- och seminarieform kommer att hållas på Ericastiftelsen i Stockholm om inte annat meddelas.

Kurskrav

- Obligatorisk närvaro (90%) vid undervisningstillfällena.
- Obligatorisk närvaro (80%) vid konsultation på internet.
- Bidra aktivt genom att presentera minst två ärenden vid konsultationstillfällena. Filmat material från behandling med CPP ska delas vid metodkonsultation vid minst ett tillfälle.
- Behandla minst fyra ärenden enligt CPP. Dyadiskt behandlingsarbete ska vara påbörjat i samtliga ärenden och i minst två av dem ska behandlingen ha pågått 11 tillfällen eller fler efter sk "Grundläggande fas". Ärendena behöver inte vara avslutade.
Kompleta "Ärendemallar" inklusive sammanfattning av behandlingen ska lämnas in avseende fyra olika ärenden som behandlats med CPP, senast inom 2 år efter avslutad utbildning.
- Tillämpa de erhållna instrumenten och formulären för olika typer av bedömningar.
- Som godkända och lämpliga behandlingsärenden under utbildningen i CPP är barn som utsatts för minst en traumatisk händelse och som inte fyllt 6 år vid behandlingens början.

Kompletteringar

- Frånvaro vid ett helt kurstillfälle kompletteras genom närvaro vid nästa tillfälle motsvarande del av kursen ges.
- Frånvaro under en kursdag kompletteras genom en individuellt utformad uppgift.

Examinationsformer och Examinator

Bedömning av färdigheter sker fortlöpande i samband med konsultation och utbildningstillfällen. Vid bedömning av kursdeltagarens färdigheter bedöms såväl kunskaper som eget omdöme och förmåga till kritisk analys, liksom förmåga till integration av teori och praktik. Skriftligt tentamen av teoretiska moment. Möjlighet till omtentamen ges vid ett tillfälle.

Ericastiftelsen

Behandling, utbildning och forskning

Psykologer antagna till Sveriges Psykologförbunds specialistutbildning examineras i tillägg till ovan genom en skriftlig fallbeskrivning om 6 – 8 sidor, med minst fem aktuella (senaste fem åren) referenser, med fördjupad beskrivning av:

- diagnostik och bedömning med särskild tillämpning av de härför avsedda instrumenten i CPP
- behandlingsplanering med tillämpning av komponenterna i CPP
- processbeskrivning av behandlingen med särskilt fokus på hur målen i CPP integrerats i insatsen
- Sammanfattning och analys av behandlingsutfall

Examinator: Kjerstin Almqvist, Adj professor, Karlstad universitet. Gästlärare vid Ericastiftelsen.

Kursintyg

Efter avslutad godkänd kurs utfärdas kursbevis där det framgår att den studerande har genomgått utbildning i Child – Parent Psychotherapy (CPP), 20 hp.

Obligatorisk litteratur (Ytterligare artiklar kan tillkomma)

Almqvist, K., Norlén, A., & Tingberg, B. (2019). *Barn, unga och trauma. Att uppmärksamma, förstå och hjälpa*. Natur & Kultur.

Biringen, Z. (2009). *The Universal Language of Love Assessing Relationships through the Science of Emotional Availability*. EA Press. Kapitel 2.

Cook, A., Spinazzola, J., Ford, J., Lanktree, C., Blaustein, M., Cloitre, M., DeRosa, R., Hubbard, R., Kagan, R., Liautaud, J., Mallah, K., Olafson, E., van der Kolk, B. (2005). Complex Trauma in Children and Adolescents. *Psychiatric Annals*, 35:5 (390-398).

Landolt, M.A., Cloitre, M., & Schnyder, U. (2025). *Evidence-Based Treatments for Trauma Related Disorders in Children and Adolescents* (2nd ed.). Springer International Publishing AG. *Utdrag, erhålles av kursansvariga*.

Lieberman, A. (2017). *The emotional life of the toddler*. Simon Schuster. *Utdrag, erhålles av kursansvariga*.

Lieberman, A., Ghosh Ippen, C. & Van Horn, P. (2015). *Don't hit my mommy! A manual for Child-Parent Psychotherapy with young children exposed to violence and other trauma*. Second edition. Zero to Three Press.

Lieberman, A., Compton, N., Van Horn, P. & Ghosh Ippen, C. (2003). *Losing a Parent to Death in the Early Years. Guidelines for the Treatment*

Ericastiftelsen

Behandling, utbildning och forskning

of *Traumatic Bereavement In Infancy and Early Childhood*. Zero to Three Press.

Lieberman, A. & Van Horn, P. (2008). *Psychotherapy with Infants and Young Children. Repairing the effects of stress and trauma on early attachment*. The Guilford Press.

Lieberman, A., Padrón, E., Van Horn, P. & Harris, W. (2005). Angels in the Nursery: The Intergenerational Transmission of Benevolent Parental Influences. *Infant Mental Health Journal*, 26(6), 504–520. *Erhålles av kursansvariga*.

Murray, L., Cooper, P. & Fearon, P. (2014). Parenting difficulties and postnatal depression: implications for primary healthcare assessment and intervention. *Community Practitioner*, 87(11), 34–38. *University of Reading*. *Erhålles av kursansvariga*.

Nordanger, D., & Braarud, H. (2017). Utviklingstraumer. Regulering som nøkkelbegrep i en ny traumepsykologi. Fagbokforlaget. *Utdrag, erhålles av kursansvariga*.

Norlén, A. (2025). *Trauma treatment for young children. Outcome and experiences of Child–Parent Psychotherapy in Sweden*. Karlstad University Studies, Doctoral thesis 2025:17. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1948085/FULLTEXT01.pdf>

Pernebo, K., Alåsen, M., Axhed, A., & Massoudi, P. (2024). Facilitators and barriers to the implementation and sustainability of child-parent psychotherapy in Sweden: Clinicians' experiences. *Children and Youth Services Review*, 159,19. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2024.107526>

Pernebo K., & Massoudi P. (2024). A Nordic initiative to improve services for infants and young children by dissemination of Child-Parent Psychotherapy. *Perspectives in Infant Mental Health*, Vol 32 (3), 5–9.

Perry, B. Hogan, L., Marlin, S. (2000). Curiosity, Pleasure and Play: A Neurodevelopmental Perspective. *Houston Area Association for the Education of Young Children*, 8:2000.

Sullivan, A. D. W., Merrill, S. M., Konwar, C., Coccia, M., Rivera, L., MacIsaac, J. L., Lieberman, A. F., Kobor, M. S., & Bush, N. R. (2024). Intervening After Trauma: Child–Parent Psychotherapy Treatment Is Associated With Lower Pediatric Epigenetic Age Acceleration. *Psychological Science*, 0(0).

Tessier, V. P., Normandin, L., Ensink, K., & Fonagy, P. (2016). Fact or fiction? A longitudinal study of play and the development of reflective functioning. *Bulletin of the Menninger Clinic*, 80(1), 60–79. <https://doi.org/10.1521/bumc.2016.80.1.60>

Rekommenderad litteratur

Bidö, S., Mannheimer, M. & Samuelberg, P. (2018). *Traumatisering hos barn. En handbok*. Stockholm: Natur & Kultur.

Bowlby, J. (1988). *A secure base*. Kap 6. On knowing what you are not supposed to know and feeling what you are not supposed to feel. s 99-119.

Broberg, A., Almqvist, K., Risholm Mothander, P. & Tjus, T. (2015). *Klinisk barnpsykiatri. Utveckling på avvägar*. Natur & Kultur.

Broberg, A., Risholm Mothander, P., & Granqvist, P. (2020). *Anknytningsteori*. Andra utökade utgåvan. Natur & Kultur

Chesterson, K. (2011). *När en förälder plötsligt dör. Att hjälpa barn genom trauma och sorg*. Insidan Förlag.

Dyregrov, A. & Lytje M. (2022) *Att möta barns sorg: en handbok*. Studentlitteratur AB.

Fraiberg, S., Adelson, E. & Shapiro, V. (1975). Ghosts in the Nursery: A Psychoanalytic Approach to the Problems of Impaired Infant-Mother Relationships." *Journal of American Academy of Child Psychiatry*, 14(3): 387-421.

Ford, JD., Courtois, CA. (2013). *Treating Complex Traumatic Stress Disorders in Children and Adolescents. Scientific Foundations and Therapeutic Models*. New York: The Guilford Press.

Lieberman, A. (2017). *The emotional life of the toddler*. Simon Schuster.

Nordanger, D., Braarud, H. (2014). Regulering som nøkkelbegrepp og toleransevinduet som modell i en ny traumepsykologi. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*. 51(531–536).

Van Der Kolk, B. (2014). *The Body Keeps the Score. Brain, mind, and body in the healing of trauma*. Viking, Penguin Group.

Beslutad 2025 06 10